

สา ต่ เนตฺวา ตตฺถ นิสฺสาเปตฺวา เอกมนฺเต อญฺจาลิ ฯ

(อ. นางกาลิ) นั้น นำไปแล้ว (ซึ่งเด็ก) นั้น (ยังเด็ก) ให้นอนแล้ว (ในที่) นั้น ได้ยืนอยู่แล้ว ณ ที่สุดส่วนข้างหนึ่ง ฯ

ตํ สุนฺโข วา กาโก วา อมนุสฺโส วา อุปสงฺกมิตฺตํ นาสกฺขิ ฯ

อ. สุนัข หรือ หรือว่า อ. กา หรือว่า อ. อมนุษย์ ไม่ได้ आजแล้ว เพื่ออันเข้าไปใกล้ (ซึ่งเด็ก) นั้น ฯ

“นनु จสฺส เนว มาตา น ปิตา น ภาทิกาทิสฺส โกจิ ภกฺขิตา นาม อตฺถิ, โก นํ ภกฺขิตีติ ฯ

(อ. อันถาม) ว่า “ก็ อ. มารดา (ของเด็ก) นั้น (มีอยู่) ห้ามได้นั้นเทียว, อ. บิดา (ของเด็กนั้น) (มีอยู่) ห้ามได้, อ.- (ในปิยชน ท.) มีพี่น้องชายเป็นต้นหนา -ใคร ๆ ชื่อว่า ผู้รักษา (ซึ่งเด็กนั้น) มีอยู่ ห้ามได้ มีใช่ หรือ, อ. ใคร ย่อมรักษา (ซึ่งเด็ก) นั้น” ดังนี้ ฯ

สฺนขกาลे ปจฺเจกพุทฺเธ ลินฺहेน ปวตฺติตํ ภูฏกรณมตฺตเมว นํ ภกฺขติ ฯ

(อ. อันแก่) ว่า “(อ. กรรม) ลักว่าการเห่า อัน (อันเด็ก) ให้เป็นไปทั่วแล้ว ด้วยความรัก ในพระปัจเจกพุทธเจ้า ในกาลแห่งตนเป็นสุนัขนั้นเทียว ย่อมรักษา (ซึ่งเด็ก) นั้น” (ดังนี้) ฯ

อเถโก อชฺปาโล อเนกสทฺสทสฺสา อชา โคจรรํ เนนฺโต สฺสฺสานปฺสฺเสน คจฺฉติ ฯ

ครั้งนั้น อ. บุรุษผู้เลี้ยงซึ่งแพะ คนหนึ่ง นำไปอยู่ ซึ่งแม่แพะ ท. ตัวมีแสนมีใช้หนึ่ง ลูที่หากิน ย่อมไป โดยข้างแห่งป่าช้า ฯ

เอกา อชา ปณฺณาทินิ ขาทมานา คจฺฉนฺตรํ ปวิสิตฺวา ทารกํ ทิสฺวา ชนฺนุกฺกํ จตฺวา ทารกสฺส ธนํ อทาลิ ฯ

อ. แม่แพะ ตัวหนึ่ง เคี้ยวกินอยู่ (ซึ่งติณชาติ ท.) มีไปไม่เป็นต้น เข้าไปแล้ว สู่ระหว่างแห่งกอไม้ เห็นแล้ว ซึ่งเด็ก ยืนอยู่แล้ว ด้วยเขา ท. ได้ให้แล้ว ซึ่งน้ำมัน แก่เด็ก ฯ

อชฺปาลเกน “เทเหติ สทุเท กเตปิ, น นิคุขมิ ฯ

ครั้นเมื่อเสียง ว่า “เท เท” ดังนี้ อันบุรุษผู้เลี้ยงซึ่งแพะ แม่กระทำแล้ว, (อ. แม่แพะ) ไม่ออกไปแล้ว ฯ

โส “ยญฺจิสฺยา นํ ปทริตฺวา นีหริสฺสามิตี คจฺฉนฺตรํ ปวิฏฺโฐ อชฺชิ ชนฺนุกฺกํ จตฺวา ทารกํ ชีรํ ปาเยนฺตี ทิสฺวา ทารเก ปุตฺตลีนํ ปฏฺฐิลภิตฺวา “ปุตฺโต เม ลทฺโหติ ตํ อาทาย ปกฺกามิ ฯ

(อ. บุรุษ) นั้น (คิดแล้ว) ว่า “อ. เรา ตีแล้ว (ซึ่งแม่แพะ) นั้น ด้วยไม้เท้า จักนำออกไป” ดังนี้ เข้าไปแล้ว สู่ระหว่างแห่งกอไม้ เห็นแล้ว ซึ่งแม่แพะ ตัวยืนอยู่ ด้วยเขา ท. แล้วจึงยังเด็ก ให้ดื่มอยู่ ซึ่งน้ำมัน ได้เฉพาะแล้ว ซึ่งความรักเพียงดังบุตร ในเด็ก (คิดแล้ว) ว่า “อ. บุตร อันเรา ได้แล้ว” ดังนี้ พาเอาแล้ว (ซึ่งเด็ก) นั้น หลีกไปแล้ว ฯ

กาลิ ตํ ทิสฺวา คนฺตฺวา เสฏฺฐินา ปุจฺฉิตา ตํ ปวตฺตี อาจิภฺขิตฺวา “คจฺฉ, นํ ปฺนํ สทฺสสฺสํ ทตฺวา อาเนหิตี วุตฺตา ตถา อกาลิ ฯ

อ. นางกาลิ เห็นแล้ว (ซึ่งเหตุ) นั้น ไปแล้ว ผู้อันเศรษฐีถามแล้ว บอกแล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปทั่ว นั้น ผู้(อันเศรษฐี) กล่าวแล้ว ว่า “(อ. เจ้า) จงไป, (อ. เจ้า) ให้แล้ว ซึ่งพันแห่งทรัพย์ จงนำมา (ซึ่งเด็ก) นั้น อีก” ดังนี้ ได้กระทำแล้ว เหมือนอย่างนั้น ๑

อถ นั อาท “อมม กาลิ อิม อาทาย โจรปาตปพพต อภิรหิตวา ปาเต ชิป, ปพพตกุจฉิย ปฎิพณฺมาโน ขณฺหาขณฺทิกโก หุตฺวา ภูมียํ ปติสฺสติ, มตามตภาวญฺจสฺส ฅตฺวาว อาคฺจเญยฺยาสีติ ๑

ครั้งนั้น (อ. เศรษฐี) กล่าวแล้ว (กะนางกาลิ) นั้น ว่า “แน่แท้ ผู้ชื่อว่ากาลิ (อ. เจ้า) พาเอาแล้ว (ซึ่งเด็ก) นี้ ขึ้นเฉพาะแล้ว สู้เขาเป็นที่ยังใจให้ตกไป จงโยนไป ในเหว, (อ. เด็กนั้น) กระทบเฉพาะอยู่ที่ท้องแห่งภูเขา เป็นผู้มีท่อน้อยและท่อนใหญ่ เป็น จักตกไป ที่ภาคพื้น, ก็ (อ. เจ้า) รู้แล้ว ซึ่งความที่ (แห่งเด็ก) นั้น เป็นผู้ตายแล้วหรือไม่ตายแล้วเทียว ฟังมา” ดังนี้ ๑

สา ตํ ตตถ เนตฺวา ปพพตมตฺตเก จตฺวา ชิปี ๑

(อ. นางกาลิ) นั้น นำไปแล้ว (ซึ่งเด็ก) นั้น (ในที่) นั้น ยืนอยู่แล้ว บนที่สุดแห่งภูเขา โยนไปแล้ว ๑

ตํ โข ปน ปพพตกุจฉิ นิสฺสาย มหาเวณฺคุมฺโพ ปพพตานุสาเรเนว วฑฺฒิ ๑

ก็ อ. พุ่มแห่งไฟใหญ่ อาศัยแล้ว ซึ่งท้องแห่งภูเขา นั้นแล เจริญแล้ว ตามแนวแห่งภูเขานั้นเทียว ๑

ตสฺส มตฺตกํ สนฺชาโต ชิณฺชุกุมฺโพ อวตฺถิ ๑

อ. พุ่มแห่งกระพังโหม อันเป็นพุ่มหนาที่บเกิดแล้ว ท่วมทับแล้ว ซึ่งยอด (แห่งพุ่มแห่งไฟใหญ่) นั้น ๑

ทารโก ปตฺนโต โกชเว วีย ตสฺมี ปติ ๑

อ. เด็ก เมื่อตกไป ตกไปแล้ว (บนพุ่ม) นั้น อันราวกะว่าผ้าโกเชาว์ ๑

ตํทิวสํ นพฺการเขฎฺฏจกฺสฺส เวณฺหา อตฺโถ โหติ ๑

ในวันนั้น อ. ความต้องการ ด้วยไม้ไผ่ ย่อมมี (แก่บุรุษ) ผู้กระทำซึ่งตอกผู้เจริญที่สุด ๑

โส ปุตฺเตน (P17) สหิ คณฺตฺวา ตํ เวณฺคุมฺพํ ฉินฺทิตุํ อารภิ ๑

(อ. บุรุษผู้กระทำซึ่งตอกผู้เจริญที่สุด) นั้น ไปแล้ว กับ ด้วยบุตร เริ่มแล้ว เพื่ออันตัด ซึ่งพุ่มแห่งไฟ นั้น ๑

ตสฺมี จลนเต, ทารโก สหฺทมกาลิ ๑

(ครั้นเมื่อพุ่มแห่งไฟ) นั้น ไหวอยู่, อ. เด็ก ได้กระทำแล้ว ซึ่งเสียง ๑

โส “ทารกสทฺโท วียาติ เอเกน ปสฺเสน อภิรหิตฺวา ตํ ทิสฺวา “ปุตฺโต เม ลภฺโหติ ตฺมุจฺจิตฺโต อาทาย คโต ๑

(อ. บุรุษผู้กระทำซึ่งตอกผู้เจริญที่สุด) นั้น (คิดแล้ว) ว่า “(อ. เสียง) เป็นราวกะว่าเสียงแห่งเด็ก (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ขึ้นเฉพาะแล้ว โดยข้าง ข้างหนึ่ง เห็นแล้ว (ซึ่งเด็ก) นั้น ผู้มีจิตยินดีแล้ว ว่า “อ. บุตร อันเรา ได้แล้ว” ดังนี้ พาเอาไปแล้ว ๑

กาลิ์ เสฏฺฐิสิสฺส สนฺติกั คณฺหา เตน ปุจฺฉิตา ตมฺปวตฺตี อาจิขิตฺวา “คจฺฉ, นั ปุณฺ สหสฺสั ทฺหา อาเนหิตี วุตฺตา ตถา อกาลิ ฯ”

อ. นางกาลิ์ ไปแล้ว สู้สำนัก ของเศรษฐี (ผู้อันเศรษฐี) นั้น ถ้ามแล้ว บอกแล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปทั่ว นั้น (ผู้อันเศรษฐี) กล่าวแล้ว ว่า “(อ. เจ้า) จงไป, (อ. เจ้า) ให้แล้ว ซึ่งพันแห่งทรัพย์ จงนำมา (ซึ่งเด็ก) นั้น อีก” ดังนี้ ได้กระทำแล้ว เหมือนอย่างนั้น ฯ

เสฏฺฐิโน อิทฺถจิตฺตจ กโรนฺตสฺเสว, ทารโก วฑฺฒิตฺวา ฯ

เมื่อเศรษฐี กระทำอยู่ (ซึ่งกรรม) นี้ด้วย นี้ด้วยนั้นเทียว, อ. เด็ก เติบโตแล้ว ฯ

“โสมโกเตวสฺส นามํ อโหสิ ฯ”

(อ. คำ) ว่า “อ. โสมกะ” ดังนี้นั้นเทียว เป็นชื่อ (ของเด็ก) นั้น ได้เป็นแล้ว ฯ

โส เสฏฺฐิโน อุกฺขิมฺหิ กณฺฐโก วีย ขายิ ฯ

(อ. นายโสมกะ) นั้น ปรากฏแล้ว แก่เศรษฐี ราวกะ อ. นาม ที่นัยน์ตา ฯ

อุชฺฐํ โอลฺเกตุํปิ น วิสฺหิ ฯ

(อ. เศรษฐี) ไม่อาจแล้ว แม่เพื่ออันแลดู ตรง ๆ ฯ

อถสฺส มรณฺูปายํ จินฺเตนฺโต อตฺตโน สหายกฺกมฺภาการสฺส สนฺติกั คณฺหา “กทา อาวาปี อาลิเมสฺสสึตี ปุจฺฉิตฺวา, “เสวติ วุตฺเต, “เตนหิ อิทํ สหสฺสั คเหตฺวา มเมกํ กมฺมํ กโรหิตี อาห ฯ”

ครั้งนั้น (อ. เศรษฐี) คิดอยู่ ซึ่งอุบายเป็นเหตุตาย (แห่งนายโสมกะ) นั้น ไปแล้ว สู้สำนัก (ของบุรุษ) ผู้กระทำซึ่งหม้อผู้เป็น สหาย ของตน ถ้ามแล้ว ว่า “(อ. ท่าน) จักเผา ซึ่งเตา ในกาลไร” ดังนี้ (ครั้งเมื่อคำ) ว่า “(อ. เรา จักเผา ซึ่งเตา) ในวันพรุ่ง” ดังนี้ (อันสหายนั้น) กล่าวแล้ว, กล่าวแล้ว ว่า “ถ้าอย่างนั้น (อ. ท่าน) รับเอาแล้ว ซึ่งพันแห่งทรัพย์ นี้ จงกระทำ ซึ่งการงาน อย่างหนึ่ง ของเรา” ดังนี้ ฯ

“กั สามีตี ฯ”

(อ. สหายนั้น ถ้ามแล้ว) ว่า “ข้าแต่ นาย (อ. กรรม) อะไร” ดังนี้ ฯ

“เอโก เม อวชาตฺบุตฺโต อตฺถิ, ตํ ทว สนฺติกั เปสฺสสํมิ, อถ นั คพฺภํ ปเวเสตฺวา ติชิณาย วาสิยา ขณฺหาขณฺหิกั นิณฺหิตฺวา จาญฺญิํ ปกฺขิปิตฺวา อาวาเป ปเจยฺยาลิ, อิทฺถเต สหสฺสั ลมฺภการสฺสทึล, อุตฺตริ ปุณฺ เต กตฺตพฺพยุตฺตํ ปจฺฉา กริสฺสํมีตี ฯ”

(อ. เศรษฐี กล่าวแล้ว) ว่า “อ. อวชาตบุตร คนหนึ่ง ของเรา มีอยู่, (อ. เรา) จักส่งไป (ซึ่งอวชาตบุตร) นั้น สู้สำนัก ของท่าน, (ครั้งเมื่อความเป็น) อย่างนั้น (มีอยู่), (อ. ท่าน) (ยังอวชาตบุตร) นั้น ให้เข้าไปแล้ว สู้ห้อง ตัดแล้ว ด้วยมีด อันคม (กระทำ) ให้เป็นผู้มีที่อ่อนน้อมและอ่อนใหญ่ ใส่เข้าแล้ว ในตุ่ม ฟังเผา ในเตา, อ. พันแห่งทรัพย์ นี้ เป็นเช่นกับด้วย

การกระทำซึ่งสินจ้าง ของท่าน (ย่อมเป็น), (อ. เรา) จักกระทำ (ซึ่งกรรม) อันควรแล้วแก่กรรมอันเราพึงกระทำ แก่ท่าน ยิ่งขึ้น ในภายหลัง อีก” ดังนี้ ฯ

กุมภกาโร “สาธุติ สมปฏิจฉิ ฯ

อ. บุรุษผู้กระทำซึ่งหม้อ รับพร้อมเฉพาะแล้ว ว่า “อ. ดีละ” ดังนี้ ฯ

เสฏฐิ ปุนทิวเส โสสกํ ปกโกสาเปตวา “ตาท หิโย มยา กุมภกาโร เอกํ กมฺมํ อาณตฺโต, เอहि ตวํ ตสฺส สนฺติกํ คนฺตวา เอวํ วเทหิ ‘หิโย กิร เม ปิตรา อาณตฺตํ กมฺมํ นิปฺพาเทหิตฺติ ปหิณฺนิ ฯ

อ. เศรษฐี (ยังบุคคล) ให้เรียกมาแล้ว ซึ่งนายโสมสกะ ในวันรุ่งขึ้น ส่งไปแล้ว (ด้วยคำ) ว่า “ดูก่อนพ่อ อ. บุรุษผู้กระทำซึ่งหม้อ อันเรา สั่งบังคับแล้ว ซึ่งการงาน อย่างหนึ่ง ในวันวาน, อ. เจ้า จงมา, (อ. เจ้า) ไปแล้ว สู้สำนัก (ของบุรุษผู้กระทำซึ่งหม้อ) นั้น จงกล่าว อย่างนี้ว่า ‘ได้ยินว่า (อ. ท่าน) ยังการงาน อันอันบิดาของข้าพเจ้าสั่งบังคับแล้ว ในวันวาน จงให้สำเร็จ’ ดังนี้” ดังนี้ ฯ

โส “สาธุติ อคมาลี ฯ

(อ. นายโสมสกะ) นั้น (รับพร้อมเฉพาะแล้ว) ว่า “อ. ดีละ” ดังนี้ ได้ไปแล้ว ฯ

ตํ ตตฺถ คจฺจนฺตํ อิตโร (P18) เสฏฺฐิโน ปุตุโต ทารเกหิ สหฺมึ คุฬํ กิฬฺนโต ทิสฺวา ตํ ปกโกสิตฺวา “กุหิ คจฺฉลิตฺวา ปุจฺฉิตฺวา, ‘ปิตุ สาสนํ คเหตุวา กุมภการสฺส สนฺติกนฺติ วุตเต, ‘อหํ ตตฺถ คมิสฺสามิ, อิมํ ทารกา มํ พหุลกฺขํ ชินฺสู, ตํ เม ปฏฺธิชิตฺวา เทหิตฺติ อาห ฯ

อ. บุตร ของเศรษฐี นอกนี้ เล่นอยู่ ซึ่งขลุบ กับ ด้วยเด็ก ท. เห็นแล้ว (ซึ่งนายโสมสกะ) นั้น ผู้ไปอยู่ (ในที่) นั้น เรียกมาแล้ว (ซึ่งนายโสมสกะ) นั้น ถามแล้ว ว่า “ข้าแต่พี่ชาย (อ. ท่าน) จะไป (ในที่) ไหน” ดังนี้, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “(อ. เรา) ถือเอาแล้ว ซึ่งชาวสาธน์ ของบิดา (จะไป) สู้สำนัก (ของบุรุษ) ผู้กระทำซึ่งหม้อ” ดังนี้ (อันนายโสมสกะนั้น) กล่าวแล้ว, กล่าวแล้ว ว่า “อ. ข้าพเจ้า จักไป (ในที่) นั้น, อ. เด็ก ท. เหล่านี้ ชนะแล้ว ซึ่งคะแนนมาก กะข้าพเจ้า, (อ. ท่าน) ชนะตอบแล้ว จงให้ (ซึ่งคะแนน) นั้น แก่ข้าพเจ้า” ดังนี้ ฯ

“อหํ ปิตุ ภายมิตฺติ ฯ

(อ. นายโสมสกะ กล่าวแล้ว) ว่า “อ. เรา ย่อมกลัว ต่อบิดา” ดังนี้ ฯ

“มา ภายิ ภาติก, อหนตํ สาสนํ หริสฺสามิ, พหุหิ ชิตฺ; ยาวาหํ อาคจฺฉามิ, ตาว เม ลกฺขํ ปฏฺธิชิตฺติ ฯ

(อ. บุตรของเศรษฐี กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่พี่ชาย (อ. ท่าน) อย่างแล้วแล้ว, อ. ข้าพเจ้า จักนำไป ซึ่งชาวสาธน์ นั้น, (อ. ข้าพเจ้า) เป็นผู้ (อันเด็ก ท.) มาก ชนะแล้ว (ย่อมเป็น), อ. ข้าพเจ้า ย่อมมา เพียงใด, (อ. ท่าน) จงชนะตอบ ซึ่งคะแนน เพื่อข้าพเจ้า เพียงนั้น” ดังนี้ ฯ

โสมโสโก กิร คุฬํกีฬาย เณโก, เตน ตํ เอวํ นิพฺพนฺนฺติ ฯ

ได้ยินว่า อ. นายโสมกะ เป็นผู้ฉลาด ในการเล่นซึ่งขลุบ (ย่อมเป็น), (เพราะเหตุ) นั้น (อ. บุตรของเศรษฐีนั้น) หน่วงเหนี่ยว แล้ว (ซึ่งนายโสมกะ) นั้น อย่างนี้ ฯ

โสปี นั “เตนทิ คนตวา กุมภการ วเทหิ “ปิตรา กิร เม ทิโย เอกิ กมมํ อาณตตํ, ตํ นิปพาเทหิติ วตวา อุยุโยเชลสิ ฯ

(อ. นายโสมกะ) แม่นั้น กล่าวแล้ว ว่า “ถ้าอย่างนั้น (อ. เจ้า) ไปแล้ว จงกล่าว กะบรูษผู้กระทำซึ่งหม้อว่า ‘ได้ยินว่า อ. การงาน อย่างหนึ่ง อันบิดา ของข้าพเจ้า สั่งบังคับแล้ว ในวันวาน, (อ. ท่าน) (ยังการงาน) นั้น จงให้สำเร็จ’ ดังนี้ (กะบรูษของเศรษฐี) นั้น” ดังนี้ ส่งไปแล้ว ฯ

โส ตสฺส สนฺติกํ คนตวา ตถา อวจ ฯ

(อ. บุตรของเศรษฐี) นั้น ไปแล้ว สู้สำนัก (ของบรูษผู้กระทำซึ่งหม้อ) นั้น ได้กล่าวแล้ว เหมือนอย่างนั้น ฯ

อถ นั กุมภการโ สฏฺฐจินา วุตตนิยาเมเนว มาเรตวา อาวาเป ชิปี ฯ

ครั้งนั้น อ. บรูษผู้กระทำซึ่งหม้อ (ยังบุตรของเศรษฐี) นั้น ให้ตายแล้ว โดยทำนอง (แห่งคำ) อันเศรษฐีกล่าวแล้วนั้นเที่ยว โยนไปแล้ว ในเตา ฯ

โสมโกปี ทิวสภาคํ กิพิตวา สายณฺทสมเย เคหิ คนตวา, สฏฺฐจินา ทิสฺวา “กิ ตาต น คโตสฺสิติ วุตเต, อตฺตโน อคตการณญจ กนิฏฺฐสฺส คตการณญจ อาโรเจสิ ฯ

แม้ อ. นายโสมกะ เล่นแล้ว ตลอดกาลอันเป็นส่วนแห่งวัน ไปแล้ว สู้เรือน ในสมัยเป็นที่ลี้ไปแห่งวัน, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “ดูก่อนพ่อ (อ. เจ้า) เป็นผู้ไม่ไปแล้ว ย่อมเป็น หรือ” ดังนี้ อันเศรษฐี เห็นแล้ว กล่าวแล้ว, บอกแล้ว ซึ่งเหตุแห่งตนไม่ไปแล้วด้วย ซึ่งเหตุแห่งน้องชายผู้น้อยที่สุดไปแล้วด้วย ฯ

สฏฺฐจฺจิ ตํ สุตวา “มา อวธิติ มหาวิรวํ วิรวิตวา สกลสรีเร ปกุกฺกุจิตโลหิตโต วิย หุตวา “อมโภา กุมภการ มา มํ นาสยิ มา มํ นาสยิติ พาหา ปคฺคยฺห กนฺทฺทโต ตสฺส สนฺติกํ อคมาสิ ฯ

อ. เศรษฐี ฟังแล้ว (ซึ่งคำ) นั้น ร้องแล้ว ร้องใหญ่ ว่า “(อ. ท่าน) อย่าได้ฆ่าแล้ว” ดังนี้ เป็นราวกะว่ามีโลหิตอันเดือดพล่าน แล้ว ในสรีระทั้งสิ้น เป็น (กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนบรูษผู้กระทำซึ่งหม้อ ผู้เจริญ (อ. ท่าน) อย่ายังเราให้ฉิบหายแล้ว, (อ. ท่าน) อย่ายังเราให้ฉิบหายแล้ว” ดังนี้ ประคองแล้ว ซึ่งแขน ท. คร่ำครวญอยู่ ได้ไปแล้ว สู้สำนัก (ของบรูษผู้กระทำซึ่งหม้อ) นั้น ฯ

กุมภการโ ตํ ตถา อาคจฺจนตํ ทิสฺวา “สามิ มา สทฺทํ กิริ, กมฺมเนต นิปฺพนฺนติ อาห ฯ

อ. บรูษผู้กระทำซึ่งหม้อ เห็นแล้ว (ซึ่งเศรษฐี) นั้น ผู้มาอยู่ เหมือนอย่างนั้น กล่าวแล้ว ว่า “ข้าแต่นาย (อ. ท่าน) อย่ากระทำ แล้ว ซึ่งเสียง, อ. การงาน ของท่าน สำเร็จแล้ว” ดังนี้ ฯ

โล ปพพเตน วีย มหนเตน โสเกน อวตถริโต หุตวา อนุปกั โทมนสส์ ปฏิสัเวเทสิ, ยถาตํ อปฺปทฺจสฺส
ปทฺฏจฺมนํ ฯ

(อ. บุคคล) ผู้มีใจอันโทษประทุษร้ายแล้ว (ต่อบุคคล) ผู้ไม่ประทุษร้ายแล้ว (เสวยเฉพาะแล้ว ซึ่งความโทมนัส อันไม่น้อย)
ฉันใดแล (อ. เศรษฐี) นั้น เป็นผู้อันความโคก อันใหญ่ อันราวกว่าภูเข ท่วมทับแล้ว เป็น เสวยเฉพาะแล้ว ซึ่งความ
โทมนัส อันไม่น้อย (ฉันนั้น) ฯ